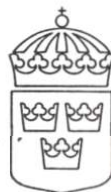

Riksdagens protokoll

1991/92:16

Fredagen den 25 oktober

Kl. 14.00 – 14.02

Protokoll
1991/92:16

1 § Ledigheter

Ulla Tillander (c) hade ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 1–30 november på grund av sjukdom.

Kammaren biföll denna ansökan.

Anna Corshammar-Bojerud (c) skulle även i fortsättningen tjänstgöra som ersättare för *Ulla Tillander*.

Richard Ulfvengren (nyd) hade ansökt om ledighet under tiden den 8 november–den 9 december för FN-uppdrag.

Kammaren biföll denna ansökan.

Arne Jansson (nyd) skulle tjänstgöra som ersättare för *Richard Ulfvengren*.

Charlotte Branting (fp) hade ansökt om ledighet under tiden den 9 november–den 9 december för FN-uppdrag.

Kammaren biföll denna ansökan.

Ronny Karlsson (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för *Charlotte Branting*.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1991/92:24 till lagutskottet
1991/92:26 till justitieutskottet
1991/92:28 till skatteutskottet
1991/92:31 till lagutskottet
1991/92:33 till bostadsutskottet

3 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositionerna

1991/92:29 Godkännande av ett avtal mellan Sverige, Norge och EEG om civil luftfart, m.m.

1991/92:35 Sexuella övergrepp mot barn, m.m.

1991/92:36 Avveckling av löntagarfonderna

1991/92:37 Ändringar i bankrörelselagen

4 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 oktober

1991/92:21 av *Ingvar Johnsson* (s) till statsrådet Beatrice Ask om vuxenutbildningen:

För människors personliga utveckling, för deras möjligheter att delta i samhällsarbetet och för deras chanser på arbetsmarknaden är möjligheten att delta i vuxenutbildning viktig. Det gäller särskilt de 800 000 i yrkesverksam ålder som har en kortare utbildning än nio år.

Men en väl utbyggd vuxenutbildning är också viktig för samhällets och näringslivets utveckling. En väl utbildad arbetskraft kommer att vara av avgörande betydelse för vår förmåga att hävda oss i den internationella konkurrensen.

Därför tilläts anslagen till vuxenutbildning att öka mer än prisutvecklingen under den senaste socialdemokratiska regeringsperioden. Under samma period tillkom det nya folkhögskolor och viktiga reformer genomfördes för såväl folkbildningen som den kompetensgivande vuxenutbildningen.

Moderaterna har däremot varje år föreslagit kraftiga nerskärningar av anslagen till såväl folkbildning, komvux som vuxenstudiestöd ibland med stöd av folkpartiet. Moderaterna har därmed givit negativa signaler till kommunerna om den kommunala vuxenutbildningen.

Vi socialdemokrater anser att den grundläggande vuxenutbildningen skall prioriteras men även att vuxenutbildning på gymnasienivå är viktig. Trots att det i skollagens 11 kap. 17 § heter att "Kommunerna skall erbjuda gymnasial vuxenutbildning." finns exempel på kommuner där en nedläggning av denna utbildning diskuteras.

Varken regeringsförklaringen eller uttalanden av skolministern innehåller några som helst besked om den nya regeringens syn på vuxenutbildningen. Det finns därför en stark oro för att moderaternas negativa syn på vuxenutbildningen nu blivit regeringens politik.

För de vuxenstuderande och för samhällsutvecklingen är det av stor vikt att de tidigare i år fattade besluten om såväl den kompetensgivande vuxenutbildningen som folkbildningen står fast.

Lika angeläget är att de som har behov av vuxenutbildning ges ekonomiska förutsättningar till detta. Förslag till förbättringar av de studiesociala villkoren för vuxna har lämnats av den s.k. finvuxutredningen.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga statsrådet Beatrice Ask följande:

Vilken är regeringens syn på behovet av livslångt lärande och kortutbildades behov av vuxenutbildning?

Kommer regeringen att föreslå ökad eller oförändrad nivå på anslagen inom vuxenutbildningsområdet?

Kommer regeringen att framlägga förslag till studiesociala förbättringar för vuxna?

1991/92:22 av *Gudrun Schyman* (v) till miljöministern om kärnkraftsavveckling m.m. vid eventuellt medlemskap i EG:

Under valrörelsen lyssnade många förgäves efter en seriös och framåtsyftande energidebatt. Hur skall alternativen utvecklas, när skall kärnkraften avvecklas, var frågor som många väljare ville ha svar på. Men de partier som ställt sig bakom energiuppgörelsen från våren 1991 lät sig inte invecklas i dylika resonemang. Man var ju överens. Frågan är bara vad det är man är överens om. Kärnkraften skall avvecklas när samhällsekonomin så tillåter och när industrin kan garanteras tillräcklig tillgång på billig el. Om detta är man överens. Men vem skall göra tolkningen? Vem bedömer det samhälls-ekonomiska läget och vem bedömer när industrin har tillräcklig tillgång på tillräckligt billig el? Kommer industrin själv att någonsin tycka det?

Jag har hört centerpartister säga att tillgången på el redan i dag är så god att det skulle gå alldeles utmärkt att påbörja avvecklingen redan nu, i morgon dag. Men inte officiellt, i valrörelsen. Eftersom man var överens om att man var överens så hade det väl blivit pinsamt att tala om att man inte var överens om vad man var överens om. Säkrare då med tystnad.

En annan fråga som lyste med sin frånvaro i valdebatten var den om ett svenskt medlemskap i EG. Sällan har väl en så stor och avgörande politisk fråga mötts med en sådan kompakt tystnad i en valrörelse. Men också här var de s.k. stora partierna överens. Överenskommelse hade nåtts efter hemligt studiearbete i det forum som saknar parlamentarisk insyn, nämligen utrikesnämnden, där vänsterpartiet (och på den tiden även miljöpartiet) inte får vara med. Utifrån analyser av ett hemligt underlag framtaget av UD kom man fram till att det nog var bäst att Sverige ansökte om medlemskap i EG. Så fort de olika partiföreträdarna kom ut från det hemliga mötet visade det sig att de hade olika syn på vilket pris Sverige skulle kunna tänka sig att betala, på hur värdefull neutralitetspolitiken var och om Sverige kan vara med i en militär allians. Men eftersom de var överens om att de var överens så blev det ingen debatt under valrörelsen, trots att de inte var (är?) överens om vad de var (är?) överens om.

Kombinationen av dessa bägge frågor – avvecklingen av kärnkraften med tillhörande avfallsproblem i förhållande till ett eventuellt kommande EG-medlemskap – kunde därför av "naturliga" skäl inte heller rymmas i valdebatten, trots att ett eventuellt EG-medlemskap ju också innefattar Euro-

atom-fördraget som uppmanar till spridning och ökning av kärnkraftsenergin.

Men bara någon vecka efter valet kunde vi läsa i tidningen (SvD 25 september 1991) att en kommande avfallslag kan stoppas av EG och att det nog blir svårt för Sverige att säga nej till slutförvaring av utländskt kärnbränsle. Det sitter just nu en statlig utredning som har till uppgift att utforma en lagparagraf som skall omöjliggöra lagring av utländskt kärnbränsle och kärnavfall i Sverige, för att Sverige på så sätt skall kunna försäkra sig om att inte bli en internationell dumpningsplats för atomsopor. Problemet är att lagen skall anpassas till EG, som inte har några regler för radioaktivt avfall. Inom EG klassas kärnavfall som en "vara" som skall kunna utbytas fritt över gränserna och det är ytterst osäkert om EG skulle acceptera att Sverige lagfäster ett förbud mot lagring av just utländskt avfall.

Vi kunde också läsa (Dagens Industri 24 september 1991) att ett av Tysklands största elkraftsbolag, PreussenElektra, vill göra den svenska Forsmarksanläggningen till en atomsopstation för Europas alla kärnkraftverk. "Forsmark är stort nog för att rymma hela Europas kärnkraftsavfall", sade PreussenElektras VD Herman Krämer till de tyska tidningarna Die Welt och Frankfurter Rundschau. I dag finns i Forsmark en anläggning för låg- och medelaktivt avfall, ägd av SKB (Svensk Kärnbränslehantering). PreussenElektra är delägare i SKBs Forsmarksanläggning genom att det tyska elkraftsbolaget köpt in sig i Sydkraft. Tyskarna äger i dag 10 % av Sydkraft och man vill öka den ägarandelen, enligt uppgifter från samme VD Krämer. Forsmarksanläggningen var enligt Krämer en viktig anledning till att PreussenElektra i våras köpte in sig i Sydkraft. Ägare till tyska kärnkraftverk är nämligen skyldiga att årligen göra stora avsättningar för att täcka kommande utgifter för slutförvaringen av utbränt bränsle och det är en del av dessa avsättningar som man nu använt för att köpa in sig i Sydkraft.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande frågor till miljöministern:

1. Hur skulle ett eventuellt EG-medlemskap påverka Sveriges möjlighet att avveckla kärnkraften i Sverige och att dessutom verka för en internationell avveckling?
2. Hur påverkar EES-avtalet och ett eventuellt EG-medlemskap Sveriges möjligheter att säga nej till lagring av utländskt atomavfall?

den 25 oktober

1991/92:23 av Karin Israelsson (c) till socialministern om försäkring för sjuklönekostnader:

Under våren beslutade riksdagen att införa sjuklön för de första fjorton dagarna i ett sjukfall. Sjuklönesystemet skall träda i kraft den första januari 1992.

I propositionen och även i riksdagsbeslutet framhölls vikten av att företag med få anställda skall ges möjlighet att försäkra sig hos försäkringskassan mot de sjuklönekostnader över en viss nivå som företaget kan drabbas av. Rätt att teckna en sådan försäkring skall finnas för arbetsgivare vars sam-

manlagda lönekostnader under ett kalenderår – efter avdrag för sociala avgifter o.d. – beräknas inte överstiga summan av 60 basbelopp. Avslutningsvis framhålls att de slutliga reglerna skall bestämmas av regeringen.

I dag återstår det knappt två månader till dess att sjuklönesystemet skall vara genomfört. Fortfarande saknas regler för hur denna försäkring skall tecknas och inte minst viktigt till vilka premier det skall ske.

Naturligtvis borde den föregående regeringen sett till att fullfölja riksdagens uppdrag, men deras ambition har tydligen inte räckt till detta.

Det finns från småföretagarnas sida en stor oro att den beslutade sänkningen av arbetsgivaravgiften till sjukförsäkringen på 1,9 % ger allt för låg kompensation i förhållande till de verkliga utgifter som kan bli fallet om någon anställd ofta är sjuk.

Jag vill med anledning av detta fråga statsrådet om när dessa villkor för småföretagarnas försäkring kan väntas föreligga.

Samtidigt vill jag fråga om kostnadsneutraliteten kan kvarstå även för småföretagare i förhållande till nuvarande försäkringssystem.

1991/92:24 av Görel Bohlin (m) till kommunikationsministern om Bromma flygplats:

Frågan om Bromma flygplats har stötts och blötts i decennier.

Den 15 november 1946 skrevs ett markbytesavtal mellan staten och staden, dvs. egentligen ett avtal om bytlåning. Staten lånade ut till staden ett markområde på Ladugårdsgårde om en miljon kvadratmeter och staden lät staten under samma tid, 50 år, få nyttja Brommamark för användning som flygplats. Uppgåelsen godkändes av riksdagen.

Bromma flygplats blev emellertid dels för liten och dels föranledde så småningom buller och föroreningar klagomål från de omkringboende. 1981 fattades beslut om överflyttning av jetflyget till Arlanda, som efter tillkomsten blivit en allt effektivare flygplats. Genom att Arlanda fick funktionen som nav i inrikesflyget skapades också möjligheterna till smidiga övergångar. Flyget blev ett folkflyg. Det blev möjligt att på kort tid ta sig från t.ex. en plats i Norrland till Arlanda för vidare befordran till annan ort inom eller utom landet. Flyget blev av oerhörd betydelse för vår tillväxt och därmed för vår välfärd.

1991 fattades beslut om en 3:e rullbana på Arlanda. Under åren från Arlandas tillkomst hade emellertid motståndet mot flyg och flygplatser ökat starkt och ett försök att i stället för en 3:e bana på Arlanda bygga en storflygplats söder om Stockholm stoppades genom politiskt och organisatoriskt agerande. Det torde numera vara uppenbart, att det är politiskt omöjligt att genomföra en nybyggnation av en stor trafikflygplats i stockholmsområdet. Tredje banan på Arlanda beslutades också i elfte timmen. Även mot det utbyggnadsförslaget väcktes starkt motstånd.

Strax före valet lämnade den dåvarande socialdemokratiska regeringen direktiv till en utredning för att söka alternativ flygplats till Bromma samt att undersöka hur en överföring av flyg till 3:e banan kunde ske. Mot dessa direktiv protesterade all luftfartsexpertis, Sigtuna kommuns representanter och (m) i Stockholm stad.

Skälet till direktiven, som regeringen avvaktat med att offentliggöra sedan juni månad, var påtryckningar från Stockholms arbetarkommun, som till varje pris vill avsluta avtalet om Bromma med staten och bygga bostäder på Bromma-marken.

Skälet till protesterna från luftfartssektorn och dessutom från de boende i Bromma-området, Ekerö, Solna, Stockholm m.fl. är att Bromma, som är den 2:a flygplatsen i Sverige i storleksordningen vad gäller flygplansrörelser, omöjligen kan läggas ner och absolut inte bör bebyggas. Det finns, hur många utredningar som än görs, inte möjlighet att ta emot så mycket flyg på Arlanda flygplats. Då går man miste om all kapacitetsökning man kunde fått genom 3:e banan och mer därtill.

Att sedan uppföra ett bostadsområde på ca 10 000 bostäder utan att ha klarat de flaskhalsar i trafiksystemen som redan nu finns, är oansvarigt. Detta inser också de boende runt flygplatsen som enligt gjorda enkätundersökningar klart föredrar att behålla flygplatsen mot att få all den biltrafik extra som ett utbyggt bostadsområde skulle medföra.

Flygplatschefen vid Bromma har undersökt möjligheterna att till rimliga kostnader få en väl fungerande cityflygplats på Bromma. Starka näringslivsintressen finns som vill gå in i en bolagsbildning för att driva Bromma och intresse borde finnas även från Stockholms stad. För staten är Bromma av riksintresse som en med Arlanda kompletterande och avlastande flygplats, något som även uttalats förutom av luftfartsverket jämväl av moderater och folkpartister samt tjänstemän i länsstyrelsen.

Om ett återbyte tvingas fram från Stockholms sida kan jag inte förstå annat än att staten borde vara berättigad till en gottgörelse för en markvärdeförlust på åtskilliga hundratals miljoner kronor. Eftersom Bromma-marken kan bebyggas betingar den ett mycket högt värde, medan ett område av ungefär samma storlek – den som staden fick "låna" av staten – genom bl.a. plan- och byggrestriktioner som Stockholm genomfört är omöjligt att använda annat än som friluftsmark. Ett markområde med sådana hinder för användning har i praktiken blivit nästan värdelös och det torde dessutom vara omöjligt och ej önskvärt att häva restriktionerna och bebygga Ladugårdsgärde.

Jag vill därför fråga kommunikationsministern:

1. Delar kommunikationsministern min och luftfartsverkets uppfattning att Bromma-trafiken ej kan föras över till Arlanda och att därför Bromma är av riksintresse och behövs för att flygtrafiken skall fungera?
2. Är kommunikationsministern beredd att tillsätta en snabbutredning för att utforma en bolagsbildning av Bromma som flera intressenter arbetar för?
3. Om inte Bromma-avtalet förnyas eller växlas om till rent markbyte och Bromma behålls, är då kommunikationsministern beredd att se över hur stor den ersättningen bör vara som staten skall avkräva Stockholm stad för markvärdesförlusten?

Anmäldes att följande frågor framställdes

den 24 oktober

1991/92:60 av *Ingbritt Irhammar* (c) till justitieministern om fotbolls-EM och polisresurserna:

Nästa år kommer fotbolls-EM att hållas i Sverige. Under tre veckor kommer nästan var fjärde polis av vår totala poliskår att tas i anspråk för bevakningen av detta idrottsarrangemang. Härtill kommer under en längre tid nödvändig utbildning för dessa poliser. Denna påbörjas redan nu. Efter avslutat fotbolls-EM, behöver dessa poliser beredas möjligheter att ta ut sin berättigade semester. Sammantaget innebär detta att vår svenska poliskår kommer att vara reducerad med ca en fjärde-del, under flera månader. Kostnaderna för denna stora polisiära insats beräknas till 167 milj.kr. Den totala poliskårens möjligheter att bedriva viktigt och nödvändigt polisarbete, kommer självfallet att påverkas mycket negativt både före, under och efter detta stora idrottsarrangemang.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa följande fråga:

Vilka åtgärder ämnar justitieministern vidta så att allmän ordning och rättstrygghet för medborgarna kan upprätthållas på ett tillfredsställande sätt under ovannämnda tid?

1991/92:61 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Bo Lundgren om skatteutjämningsavgiften:

Av regeringsdeklarationen framgår att regeringen har för avsikt att avveckla den särskilda skatteutjämningsavgiften. Avgiften är ett instrument för omfördelning av resurser från kommuner med hög skattekraft till kommuner med låg genomsnittlig inkomst hos medborgarna.

Innebär ställningstagandet att det framtida skatteutjämningsystemet enbart skall utgöra en omfördelning mellan stat och kommuner och hur avser regeringen att finansiera bortfallet av för närvarande ca 650 milj.kr. årligen?

1991/92:62 av *Johan Lönnroth* (v) till försvarsministern om klarläggande av IB-affären:

I anslutning till den s.k. IB-affären skrev försvarsdepartementet i en promemoria den 17 januari 1991 bl.a. att registren hos dåvarande försvarsstatens säkerhetsavdelning och särskilda byrå "inte hade karaktären av åsiktsregistrering".

Att döma av gjorda uttalanden anser försvarsministern att sanningshalten i detta påstående ytterligare behöver utredas.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga försvarsministern:

Vilka initiativ avser försvarsministern ta för att underlätta att det slutgiltiga klarläggandet av IB-affären enklast och snabbast skall komma till stånd?

1991/92:63 av *Christina Linderholm* (c) till finansministern om investeringsavgiften på nybyggda kontorslokaler i Stockholm:

År 1989 infördes investeringsavgift på nybyggda kontorslokaler i Stockholmsregionen. Skälet till att den infördes var att föra över resurser från kontors- till bostadsbyggande. Den 1 juli 1991 avskaffades denna avgift.

Med anledning av detta vill jag ställa följande fråga:

Vilka initiativ ämnar finansministern vidta för att de upplupna medlen, ca 130 milj.kr., snarast skall komma Stockholmsregionen till godo?

6 § Kammaren åtskildes kl. 14.02.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

BENGT TÖRNELL

/Gunborg Apelgren

Innehållsförteckning

Prot. 1991/92:16
25 oktober 1991

Fredagen den 25 oktober

1 § Ledigheter	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Bordläggning	2
4 § Anmälan om interpellationer	
1991/92:21 av Ingvar Johnsson (s) om vuxenutbildningen ...	2
1991/92:22 av Gudrun Schyman (v) om kärnkraftsavveckling m.m. vid eventuellt medlemskap i EG	3
1991/92:23 av Karin Israelsson (c) om försäkring för sjuklöne- kostnader	4
1991/92:24 av Görel Bohlin (m) om Bromma flygplats	5
5 § Anmälan om frågor	
1991/92:60 av Ingbritt Irhammar (c) om fotbolls-EM och polis- resurserna	7
1991/92:61 av Inger Lundberg (s) om skatteutjämningsavgiften	7
1991/92:62 av Johan Lönnroth (v) om klarläggande av IB-affären	7
1991/92:63 av Christina Linderholm (c) om investeringsavgif- ten på nybyggda kontorslokaler i Stockholm.	8

